



**FINANSTILSYNET**

THE FINANCIAL SUPERVISORY  
AUTHORITY OF NORWAY

Rapport

# UTVIKLINGEN I FORBRUKSGJELD

Oktober 2023

## Innhold

<b>SAMMENDRAG .....</b>	<b>3</b>
<b>KAPITTEL 1 SAMLET FORBRUKSGJELD .....</b>	<b>4</b>
1.1 Forbruksgjeld registrert i gjeldsinformasjonsforetak.....	4
1.2 Porteføljeoversikt .....	5
1.3 Porteføljeutvikling .....	5
<b>KAPITTEL 2 FORBRUKSLÅNSMARKEDET I NORGE.....</b>	<b>12</b>
2.1 Foretak som tilbyr forbrukslån i Norge.....	12
2.2 Finanstilsynets utvalgsundersøkelse.....	13
<b>KAPITTEL 3 FORBRUKSGJELD TIL INKASSO .....</b>	<b>17</b>
3.1 Utviklingen i forbruksgjeld til inkasso.....	17
3.2 Sammenstilling av forbruksgjeld og inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld .....	17
3.3 Forbruksgjeld til inkasso fordelt på nominelle rentesatsintervaller.....	19
3.4 Oppkjøpte krav tilknyttet forbruksgjeld.....	20
3.5 Inkassosaker fordelt på hovedstolens størrelse og alder.....	20
3.6 Utlegsforretninger og andel av saker med intet til utlegg .....	21

# Sammendrag

**Tall fra Gjeldsregisteret AS** per 30. september 2023 viser en økning i samlet forbruksgjeld blant nordmenn det siste året, etter en periode med betydelig nedgang siden 2019. Det samlede utlånsvolumet var 156,6 mrd. kroner, som er 6,4 mrd. kroner (4,2 prosent) høyere enn ett år tidligere. Den ikke-rentebærende delen av gjeldsmassen økte med 4,0 mrd. kroner siste år (16,4 prosent), mens volumet av rentebærende gjeld økte med 2,4 mrd. kroner (1,9 prosent).

Nesten en fjerdedel av den rentebærende forbruksgjelden blant nordmenn ligger i foretak som kjøper porteføljer av misligholdte lån fra banker, og denne andelen har økt markert de siste årene.

Andelen låntakere registrert med flere enn fem kreditter i sitt navn har sunket ytterligere det siste året, til 4,8 prosent ved utgangen av september 2023. Denne gruppen står samtidig for 40,0 prosent av samlet benyttet kreditt, ned fra 44,2 prosent året før.

For foretakene som inngår i **Finanstilsynets utvalgsundersøkelse** av tilbydere av forbrukslån i Norge, falt utlån til norske kunder med 1,7 prosent siste tolv måneder frem til utgangen av første halvår 2023. Justert for salg av porteføljer av misligholdte lån var det derimot en økning i utlånene på 3,2 prosent. Lavere netto renteinntekter har redusert inntjeningen de siste årene. De bokførte tapene lå på samme nivå som i første halvår i fjor og utgjorde 2,2 prosent (annualisert) av utlånsmassen. Til sammenligning utgjorde tapene for samtlige norske bankers totale utlån 0,08 prosent i samme periode.

Mange av foretakene som tilbyr forbrukslån, selger porteføljer av misligholdte lån løpende. Dette har gitt en nedgang i misligholdsnivået de siste årene for utvalget samlet. Andelen misligholdte lån er imidlertid fortsatt høyt, og utgjorde 6,7 prosent av utlånene i det norske markedet ved utgangen av første halvår 2023. Salg av misligholdte lån har ført til at en betydelig andel av volumet av forbrukslån nå ligger i foretak som kjøper misligholdte porteføljer. Misligholdte lån i porteføljekjøpsforetak og i foretak som tilbyr forbrukslån, utgjør til sammen nær 30 prosent av usikret kreditt til norske kunder. Denne andelen har vært stabil de siste par årene.

Ved utgangen av første halvår 2023 hadde 18 **inkassoforetak** forbruksgjeld til inndrivelse. Disse hadde til sammen 639 800 inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld, som er en oppgang på 4 100 inkassosaker fra utgangen av 2022. Misligholdt hovedstol på inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld utgjorde 33,8 mrd. kroner, som er en oppgang fra 33,4 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Misligholdt forbruksgjeld til inndrivelse i inkassoforetakene var ved utgangen av første halvår 2023 på 57,7 mrd. kroner, mot 56,5 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld for den enkelte inkassosak ved utgangen av første halvår 2023 var på 90 100 kroner, mot 88 800 kroner ved utgangen av 2022.

Ved utgangen av første halvår 2023 hadde 78,4 prosent av inkassosakene tilknyttet forbruksgjeld vært til inndrivelse mer enn 18 måneder. Andelen var lavest for aldersgruppen 18–29 år med 50 prosent, mens aldersgruppen over 60 år hadde høyest andel med 85 prosent.

# Kapittel 1 Samlet forbruksgjeld

## 1.1 Forbruksgjeld registrert i gjeldsinformasjonsforetak

Gjeldsinformasjonsforetakene<sup>1</sup> registrerer lån fra alle foretak som tilbyr forbrukslån i Norge. I tillegg registreres lån i finansieringsforetak som kjøper utlånsporteføljer. For foretak som kjøper misligholdte lån, inngår hovedstol inkludert salærer samt påløpte renter og gebyrer i tallene som registreres. Gjeldsregistrene inneholder også utlån fra utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet. Ellers inneholder gjeldsregistrene lån sikret med tredjepersonspant (pant som ikke tilhører skyldneren) og billån med salgspant som er eldre enn fem år. Samlet gjeld i statistikken fra gjeldsinformasjonsforetakene vil derfor være høyere enn tallene i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse for tilbydere av forbrukslån. Til sammen 160 foretak rapporterte til Gjeldsregisteret AS per 30. september 2023, og utviklingen i samlet gjeld i dette registeret omtales nærmere under.<sup>2</sup>

### Definisjoner

Gjeldsregistrene inneholder ulike typer lån. Lånene kan deles inn i tre underkategorier.

#### Rammekreditter

Består av kredittkortrammer og usikrede rammelån.

#### Nedbetalingslån

Nedbetalingslån kan igjen deles inn i to lånetyper; forbrukslån og annen usikret gjeld. Annen usikret gjeld er inkludert i gjeldsregistrene grunnet rapporteringsplikten av nedbetalingslån som er sikret hos tredjepart. Gjeldsregisteret AS definerer forbrukslån som nedbetalingslån med nominell rente større enn 5 prosent, og annen usikret gjeld som nedbetalingslån med nominell rente mindre enn eller lik 5 prosent.

Billån med salgspant eldre enn fem år skal defineres som usikrede lån og er rapporteringspliktige for foretakene. Etter Gjeldsregisterets vurdering er det stor variasjon i rentenivået tilknyttet billån, og det vil dermed ligge billån både som forbrukslån og som annen usikret gjeld i datagrunnlaget.

#### Betalingskort

Består av faktureringskort uten kredittgrense, der samlet saldo må betales ved forfall.

---

<sup>1</sup> Gjeldsregisteret AS, Norsk Gjeldsinformasjon AS og Experian Gjeldsregister AS hadde konsesjon som gjeldsinformasjonsforetak ved utgangen av september 2023.

<sup>2</sup> Tallmaterialet er basert på ureviderte data fra Gjeldsregisteret AS. Rapporteringsfeil og ufullstendigheter kan forekomme. Flere av rammekredittene og nedbetalingslånene i Gjeldsregisteret har henholdsvis kredittgrense og opprinnelig lånebeløp lik null. Dette er lån tilknyttet finansieringsforetak som kjøper utlånsporteføljer, der kjøpende finansieringsforetak som regel ikke kjenner til opprinnelig kredittgrense eller lånebeløp.

Øvrige definisjoner:

#### **Rentebærende gjeld**

Saldo på nedbetalingslån og rentebærende saldo på rammekreditter og betalingskort.

#### **Ikke-rentebærende gjeld**

Ikke-rentebærende saldo på rammekreditter og betalingskort.

#### **Benyttet kreditt**

Saldo på nedbetalingslån og rentebærende og ikke-rentebærende saldo på rammekreditter og betalingskort.

#### **Kreditteksponering**

Benyttet kreditt for nedbetalingslån og betalingskort, samt det høyeste av enten kredittgrensen eller summen av rentebærende og ikke-rentebærende saldo for rammekreditter. Årsaken til sistnevnte er at sum saldo for enkelte rammekreditter overstiger kredittgrensen, slik at kreditteksponeringen ikke reflekteres i tilstrekkelig grad dersom kun kredittgrense benyttes. I tillegg er det flere tilfeller der kredittgrensen er satt til null.

## 1.2 Porteføljeoversikt

Per 30. september 2023 var samlet benyttet kreditt registrert i Gjeldsregisteret på 156,6 mrd. kroner, se tabell 1.1. Majoriteten av porteføljen består av forbrukslån og rammekreditter (se boks med omtale av gjeldsregistrenes definisjoner av disse størrelsene), med et volum på henholdsvis 81,7 mrd. kroner og 70,0 mrd. kroner. 81,7 prosent av samlet benyttet kreditt per 30. september var rentebærende. Det var totalt registrert i overkant av 7 millioner kreditter (kredittavtaler) fordelt på litt under 3,2 millioner låntakere.

Tabell 1.1 Nøkkeltall per 30. september 2023

	Nedbetalingslån		Ramme- kreditter	Betalings- kort	Totalt
	Herav forbrukslån	Herav annen usikret gjeld			
Kreditteksponering, mill. kr	81 694	4 886	242 003	1 051	329 634
Benyttet kreditt, mill. kr	81 694	4 886	68 985	1 051	156 616
Rentebærende gjeld, mill. kr	81 694	4 886	41 309	26	127 915
Ikke-rentebærende gjeld, mill. kr	-	-	27 676	1 025	28 701
Antall kreditter	708 256	72 926	6 138 173	97 317	7 016 672
Antall låntakere	414 869	64 231	3 096 772	92 587	3 182 258*

Note: \*Summen av antall låntakere per type gjeld er høyere da én låntaker kan ha flere typer gjeld.

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

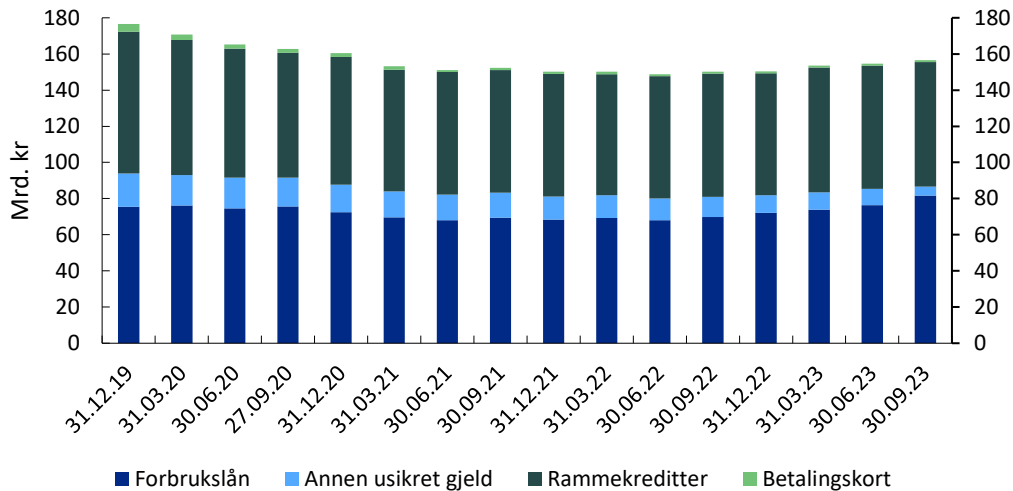
## 1.3 Porteføljeutvikling

#### **Benyttet kreditt**

Etter flere år med nedgang i samlet forbruksgjeld blant nordmenn, viser tall fra Gjeldsregisteret at nedgangen har snudd det siste året, se figur 1.1. Ved utgangen av tredje kvartal 2023 var samlet benyttet kreditt registrert i Gjeldsregisteret 6,4 mrd. kroner (4,3 prosent) høyere enn ett år tidligere. Den samlede økningen skyldes hovedsakelig at volumet av forbrukslån etter Gjeldsregisterets definisjon har økt med om lag 12 mrd. kroner (17 prosent) i denne perioden. Deler av denne veksten er knyttet til at boliglån sikret av tredjepart er

omklassifisert fra kategorien annen usikret gjeld til kategorien forbrukslån. Bakgrunnen er at gjeldsregisteret skiller forbrukslån fra annen usikret gjeld basert på renten på nedbetalingslånet, og denne rentesatsen er holdt uendret på 5 prosent. Renteøkningen de siste to årene har ført til at flere av boliglånene som er sikret med tredjepersonspant overstiger denne grensen. Volumet av annen usikret gjeld sank med 6,4 mrd. kroner (55 prosent). Volumet av rammekreditter økte med 0,9 mrd. kroner (1,2 prosent), mens betalingskort har hatt en reduksjon i benyttet kreditt på 30,65 mill. kroner (2,8 prosent) det siste året. Sistnevnte gjeldstype utgjør en svært begrenset andel av usikret gjeld registrert i Gjeldsregisteret (0,7 prosent per 30. september 2023).

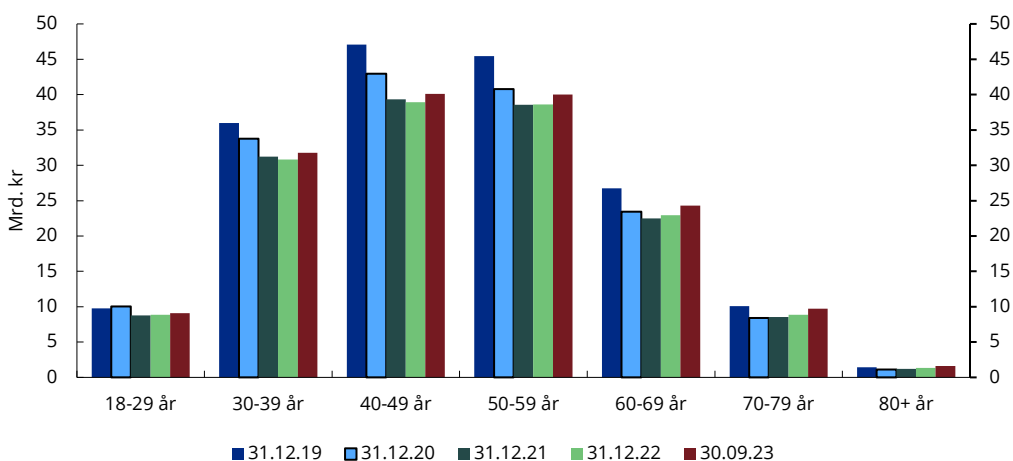
Figur 1.1 Benyttet kreditt per type gjeld



Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Siden utgangen av 2019 har det vært en nedgang i benyttet kreditt i de fleste aldersgrupper, særlig i aldersgruppene mellom 18 og 60 år, se figur 1.2. I 2023 har den nedadgående trenden snudd, og utlånsvolumet har økt for samtlige aldersgrupper så langt i år.

Figur 1.2 Benyttet kreditt fordelt på aldersgrupper



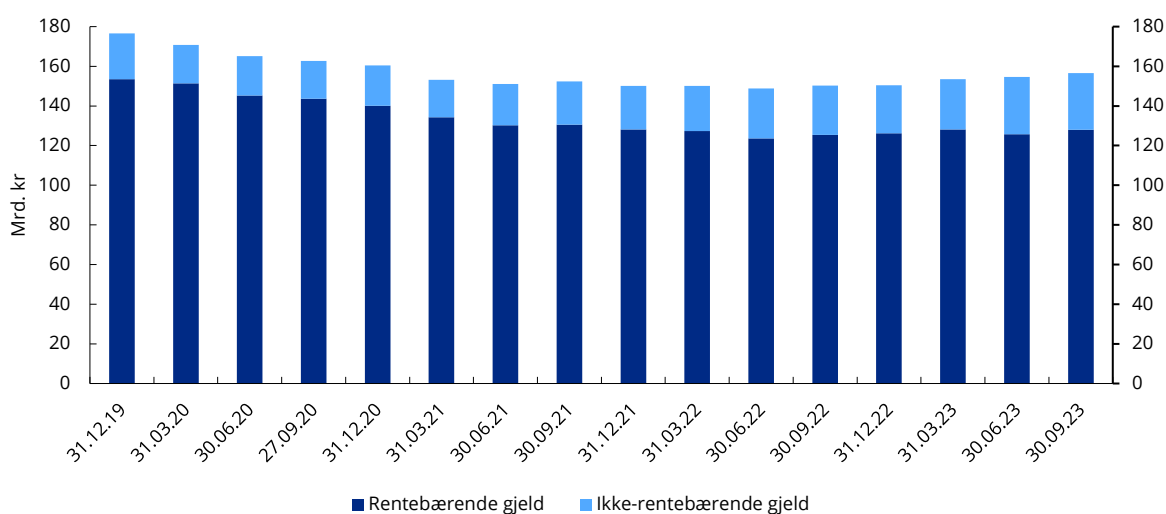
Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

### Rentebærende og ikke-rentebærende gjeld

Totalt var rentebærende gjeld 2,4 mrd. kroner (1,9 prosent) høyere ved utgangen av september 2023 enn på samme tid året før. Denne økningen skyldes veksten i forbrukslån. Annen gjeld er redusert. Den rentebærende gjelden utgjorde 81,6 prosent av den totale gjelden ved utgangen av september i år, ned fra 85,4 prosent ett år tidligere. Dette skyldes at veksten i det ikke-rentebærende volumet har vært større enn veksten i det rentebærende volumet.

Den ikke-rentebærende delen av gjeldsmassen var 4,0 mrd. kroner (16,4 prosent) høyere ved utgangen av september 2023 enn ett år tidligere, hovedsakelig grunnet økt ikke-rentebærende gjeld for kredittkort (rammekreditter) og betalingskort i perioden.

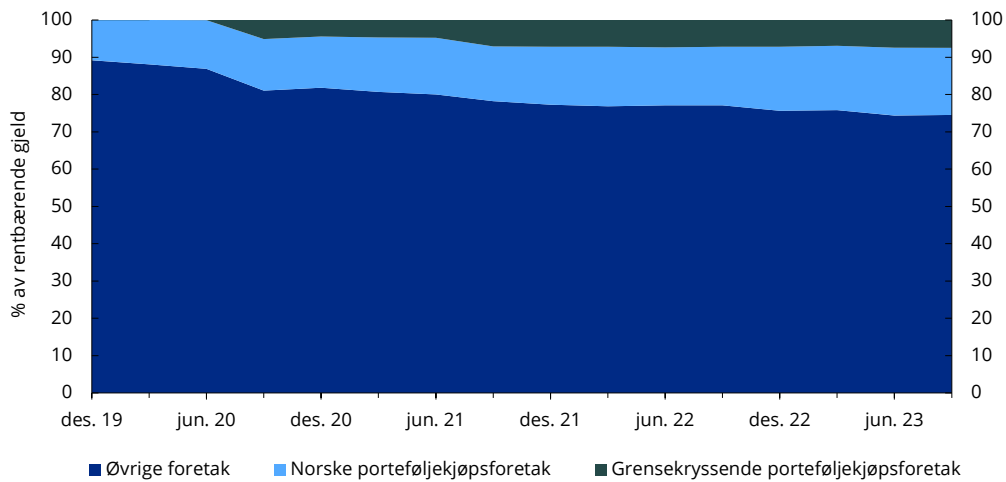
Figur 1.3 Rentebærende og ikke-rentebærende gjeld



Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Flere norske banker har de siste årene solgt porteføljer av misligholdte lån til foretak som har spesialisert seg på å kjøpe og inndrive misligholdt forbruksgjeld. Det har vært en markert vridning i fordelingen av volumet mot foretak som kjøper porteføljer av misligholdte lån, se figur 1.4. Ved utgangen av september 2023 lå 25,5 prosent av den rentebærende forbruksgjelden hos norske kunder i norske og utenlandske foretak som kjøper misligholdte utlånsporteføljer. Det er 2,6 prosentpoeng høyere enn ett år før, og opp 14,7 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2019.

Figur 1.4 Fordeling av rentebærende gjeld



Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

### Antall kreditter og låntakere

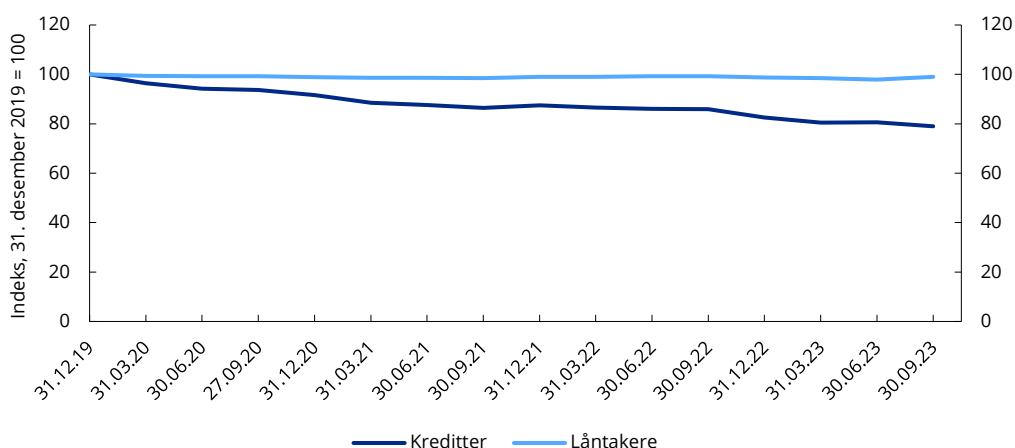
Siden utgangen av 2019 har det vært en markert nedgang i antall kreditter registrert i Gjeldsregisteret, se figur 1.5. Fra utgangen av september 2022 til utgangen av september 2023 ble antall kreditter redusert med 546 400 (7,2 prosent).

Størstedelen av den samlede reduksjonen i antall kreditter siden september i fjor var relatert til rammekreditter, med en nedgang på 643 000 (9 prosent). Antall lån definert som forbrukslån har i samme periode økt med 69 000 (11 prosent). Mye av dette skyldes den nevnte omklassifiseringen av boliglån sikret med tredjepart. Antall kreditter for lånetypen annen usikret gjeld har økt med 24 000 (52,1 prosent) det siste året. Dette skyldes hovedsakelig at ett enkelt foretak nylig har omklassifisert en mengde delbetalingslån i butikk, slik at de nå rapporteres inn til Gjeldsregisteret. Disse lånene påvirker ikke volumet i særlig grad, som heller har sunket betydelig for denne typen lån i tilsvarende periode. Antallet kreditter av typen betalingskort har det siste året sunket med 58 000 (9,6 prosent).

Antall låntakere registrert i Gjeldsregisteret var rundt 17 000 (0,5 prosent) lavere 30. september 2023 enn ett år før. Siden utgangen av 2019 har antall låntakere ligget relativt stabilt i nærheten av 3,2 millioner.



Figur 1.5 Antall kreditter og låntakere



Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Majoriteten (85 prosent) av låntakerne i Gjeldsregisteret sto registrert med tre eller færre usikrede kreditter per 30. september 2023, se tabell 1.2. Litt under halvparten (46 prosent) av låntakerne sto registrert med kun én usikret kreditt. Sammenliknet med ett år før har det vært en økning i antall låntakere som står registrert med én kreditt, og en nedgang i antall låntakere med to eller flere kreditter.

Det siste året har gjennomsnittlig benyttet kreditt per låntaker økt i samtlige av de oppgitte intervallene for antall kreditter i tabell 1.2. Utover økningen i det samlede gjeldsnivået i perioden, må utviklingen ses i sammenheng med en forskyving blant låntakerne i retning av færre kredittrammer, og at de avviklede kredittene kan ha vært av mindre saldstørrelse.

Ved utgangen av september 2023 hadde 4,8 prosent av låntakerne flere enn fem usikrede kreditter, ned fra 5,8 prosent ett år tidligere. Denne gruppen sto for 40,0 prosent av samlet benyttet kreditt, som er 4,2 prosentpoeng lavere enn året før. Majoriteten av disse låntakerne hadde 10 eller færre usikrede kreditter. Låntakere som hadde fra 6 til 10 usikrede kreditter utgjorde 4,0 prosent av samlet antall låntakere per 30. september 2023 og hadde 37,3 mrd. kroner i benyttet kreditt, se figur 1.6. Dette tilsvarer litt under en fjerdedel av samlet benyttet kreditt.

Antall låntakere med et svært høyt antall usikrede kreditter reduseres stadig. Ved utgangen av tredje kvartal 2023 hadde litt over 2 600 låntakere flere enn 20 kreditter registrert i sitt navn, ned fra i underkant av 3 000 ett år tidligere.

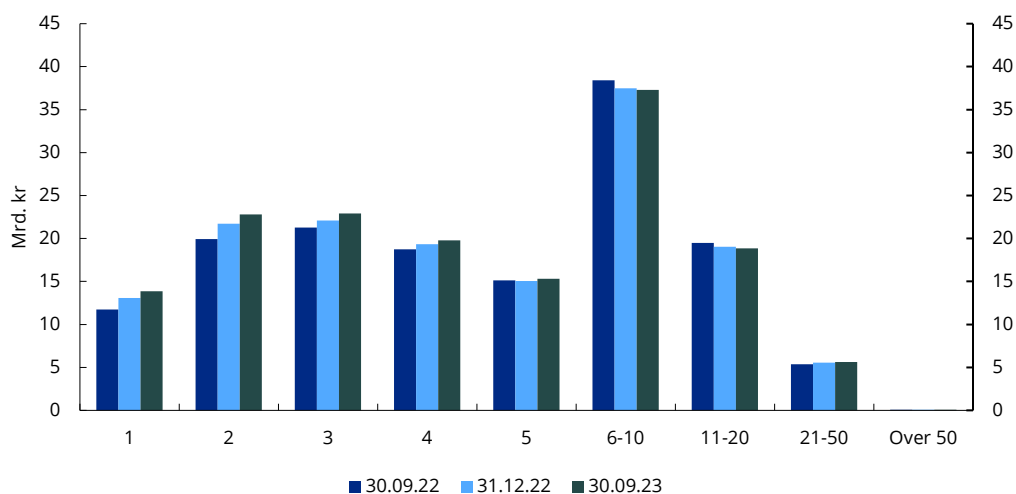
Tabell 1.2 Antall låntakere, gjennomsnittlig benyttet kreditt og andel av benyttet kreditt, fordelt på antall kreditter

Antall kreditter	Antall låntakere			Gjennomsnittlig benyttet kreditt per låntaker			Andel av benyttet kreditt (prosent)		
	30.09.22	31.12.22	30.09.23	30.09.22	31.12.22	30.09.23	30.09.22	31.12.22	30.09.23
1	1 341 641	1 395 349	1 467 155	8 396	8 797	9 451	7,4	8,2	8,8
2	830 699	827 980	822 396	22 980	25 280	27 740	12,7	13,9	14,5
3	463 630	443 341	421 676	44 146	48 799	54 343	13,7	14,4	14,6
4	246 247	228 663	211 178	73 890	82 988	93 709	12,2	12,6	12,6
5	131 317	118 610	108 059	111 106	124 969	141 599	9,8	9,9	9,8
6-10	159 557	141 861	128 875	240 364	261 631	289 615	26,0	24,7	23,8
11-20	23 875	21 984	20 266	816 794	864 539	931 409	14,1	12,6	12,5
21-50	2 953	2 864	2 638	1 807 494	1 917 610	2 128 187	4,0	3,7	3,6
Over 50	21	21	18	3 283 151	4 428 315	5 089 281	0,1	0,1	0,1

Note: Alle beløp i hele kroner.

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Figur 1.6 Benyttet kreditt fordelt på antall kreditter



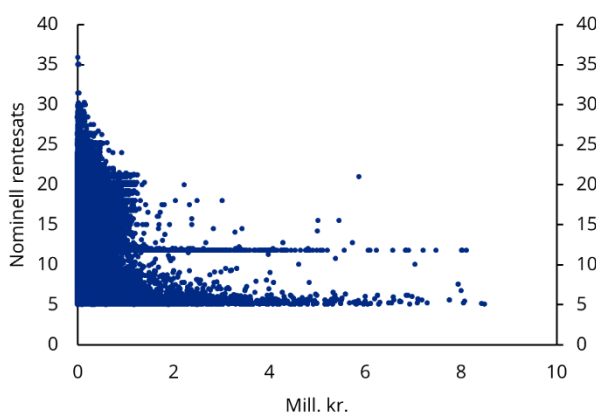
Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

### Gjennomsnittlig rente

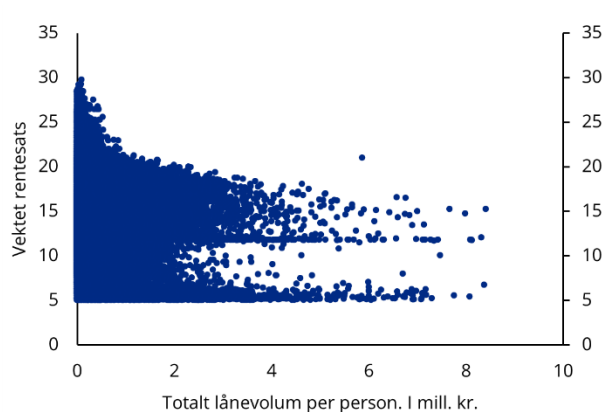
Gjennomsnittlig nominell rente for rammekreditter var 19,7 prosent per 30. september 2023, uendret sammenlignet med ett år tilbake. For forbrukslån var gjennomsnittlig nominell rente 14,8 prosent ved utgangen av tredje kvartal 2023, en økning på 0,9 prosentpoeng siste år.

Figur 1.7a og b tyder på at hverken volum på enkeltlån eller samlet lånevolum per person er avgjørende for renten på forbrukslånene.

Figur 1.7a Nominelle renter etter lånevolum - Forbrukslån



Figur 1.7b Rentesats etter totalt lånevolum per person - Forbrukslån

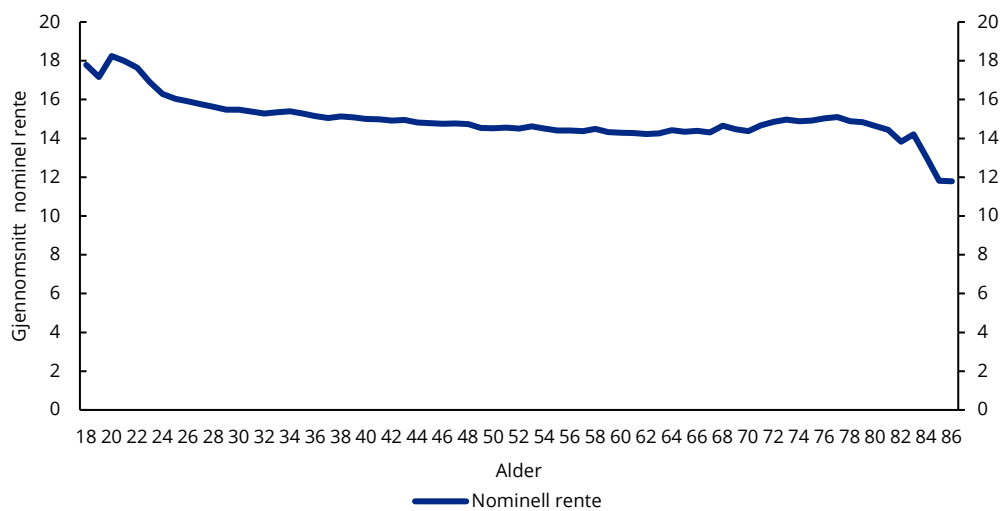


\*De 50 største lånevolumene i a, og de 50 individene med største lånevolum er holdt utenfor i henholdsvis figur a og b.

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Det er heller ingen indikasjon på at rentene differensieres etter alder på låntaker for forbrukslån, bortsett fra at gjennomsnittlig nominell rente ligger noe høyere for de aller yngste aldersgruppene.

Figur 1.8 Snitt nominell rente etter alder på låntaker - forbrukslån



Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

# Kapittel 2 Forbrukslånsmarkedet i Norge

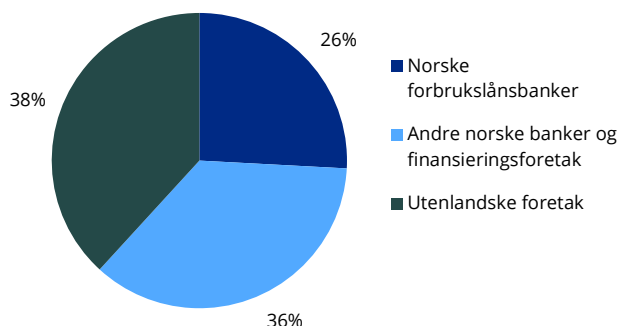
## 2.1 Foretak som tilbyr forbrukslån i Norge

I det norske markedet tilbys forbrukslån i hovedsak av norske banker og finansieringsforetak samt filialer av utenlandske foretak. I tillegg tilbyr enkelte utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet forbrukslån til norske kunder. Forbrukslån omfatter kredittkortlån og andre lån uten sikkerhet til personkunder. *Foretak som kjøper porteføljer av misligholdte lån, inngår ikke i dette tallgrunnlaget.*

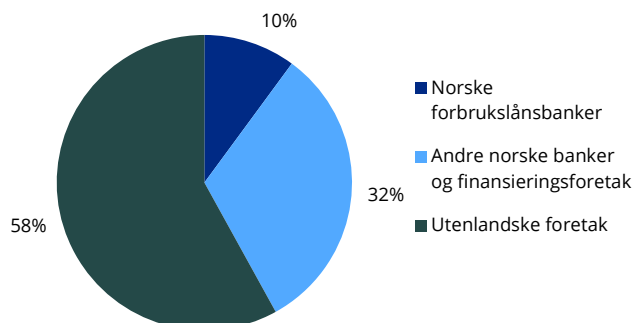
Utenlandske filialer og foretak som utsteder forbrukslån gjennom grensekryssende virksomhet i Norge, hadde en andel på om lag 58 prosent av det norske markedet ved utgangen av første halvår 2023, og andelen er klart høyere enn for ett år siden, se figur 2.1 og 2.2. Hovedårsaken til økningen i den utenlandske andelen er at Bank Norwegian ble fusjonert med Nordax Bank AB 30. november 2022, og nå opererer som filial av Noba Bank Group AB (tidligere Nordax Bank AB) i Norge. Av samme årsak har andelen for norske forbrukslånsbanker falt til 10 prosent ved utgangen av første halvår 2023. Andre norske banker og finansieringsforetak som tilbyr forbrukslån, hadde en andel på 32 prosent av markedet, ned fra 36 prosent for ett år siden.

Det har i liten grad vært nyetableringer av foretak som tilbyr forbrukslån de senere årene, og flere tidligere forbrukslånsbanker har endret satsningsområde til markedet for omstartslån<sup>3</sup> (lån med pant i bolig).

Figur 2.1 Fordeling av forbrukslån 30.06.2022



Figur 2.2 Fordeling av forbrukslån 30.06.2023



Kilde: Finanstilsynet

<sup>3</sup> Lån som benyttes for å samle flere lån og refinansiere lån med høy rente. Målgruppen er ofte låntakere med økonomiske utfordringer, betalingsanmerkninger e.l. Det nye lånet får lavere rente enn de tidligere lånene, men renten er vanligvis betydelig høyere enn ordinære lån med pant i bolig.

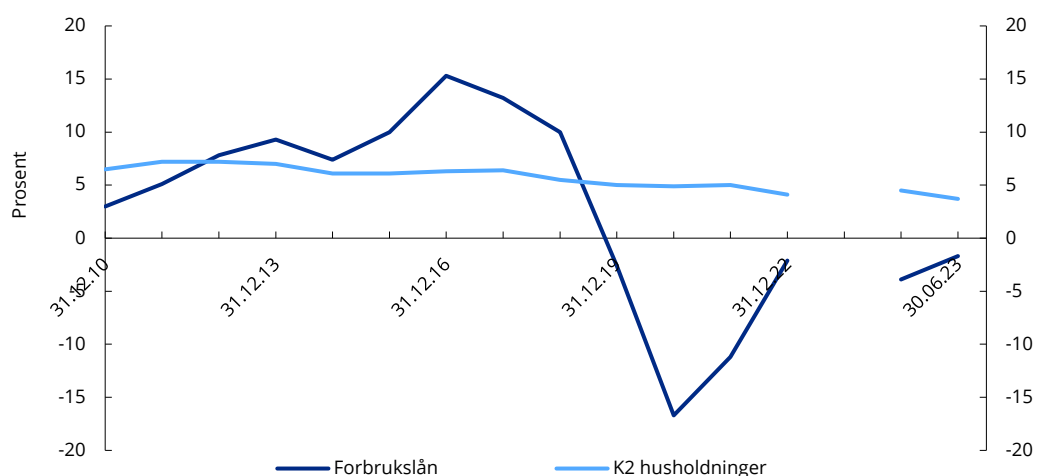
## 2.2 Finanstilsynets utvalgsundersøkelse

Finanstilsynet gjennomfører hvert kvartal en kartlegging av forbrukslånsmarkedet<sup>4</sup> basert på rapportering fra et utvalg foretak som tilbyr forbrukslån i det norske markedet. Ved utgangen av første halvår 2023 omfattet undersøkelsen 26 foretak. Både norske foretak og utenlandske filialer med forbrukslån som hovedvirksomhet inngår i utvalget. I tillegg inngår enkelte banker og finansieringsforetak hvor forbrukslån utgjør en mindre andel av de totale utlånene. Utvalget dekker i underkant av 90 prosent av markedet for foretak som yter forbrukslån i Norge.

### Redusert utlånsvolum

For foretakene som inngår i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse<sup>5</sup>, falt volumet av forbrukslån til norske kunder fra 81,9 mrd. kroner ved utgangen av første halvår 2022 til 80,6 mrd. kroner ved utgangen av første halvår 2023, en nedgang på 1,7 prosent, se figur 2.3 og 2.4. Justert for salg av porteføljer av misligholdte lån var det derimot en økning i utlånene på 3,2 prosent.

Figur 2.3 Tolvmånedersvekst i det norske forbrukslånsmarkedet og husholdningenes innenlandsgjeld (K2)

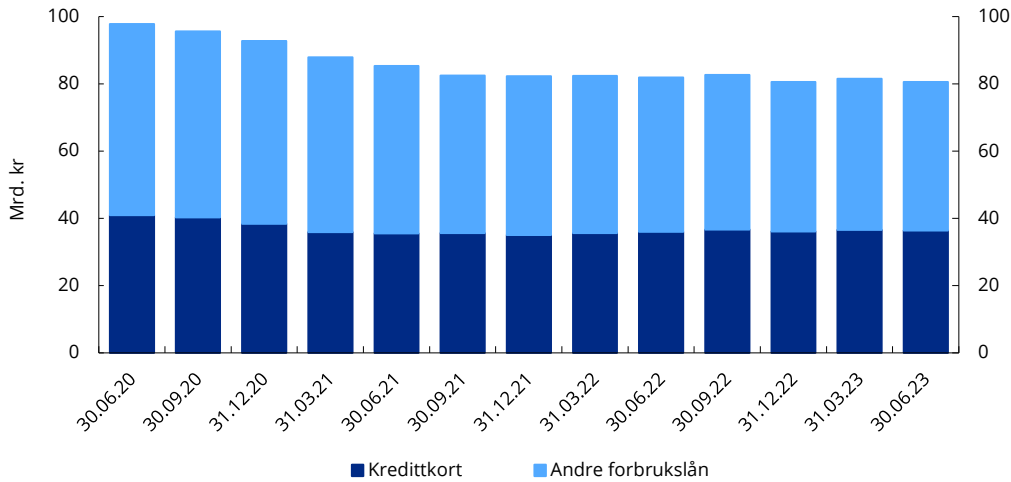


Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå (K2)

<sup>4</sup> Kartleggingen omfatter ikke forbrukslån som ligger i finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte lån. Utenlandske foretak som tilbyr forbrukslån gjennom grensekryssende virksomhet, inngår ikke i utvalgsundersøkelsen.

<sup>5</sup> Undersøkelsen omfattet følgende foretak per 30.06.2023: Avida Finans, Bank Norwegian filial av Noba Bank Group AB, Danske Bank, DNB, Eika Kredittdbank, Ekspress Bank, Enter Card, Handelsbanken, Ikano Bank, Instabank, Lea Bank, Morrow Bank, Nordea Bank Norge, Norgesgruppen Finans, Resurs Bank, Santander Consumer Bank, SEB Kort, Sparebank 1 Kreditt, Sparebank 1 SMN, Sparebanken Møre, Sparebanken Sør, Sparebanken Vest, Storebrand Bank, Svea Bank, TF Bank Norge og Thorn Norge Finans.

Figur 2.4 Kredittkortlån og andre forbrukslån. Utviklingen i utlånsvolum

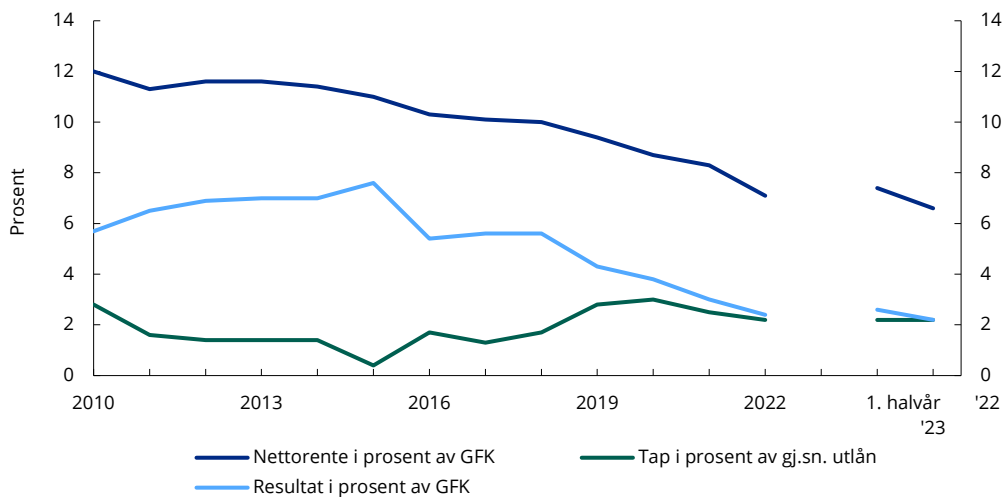


Kilde: Finanstilsynet

### Redusert lønnsomhet

Inntjeningen for foretakene samlet har blitt redusert de siste årene. Dette skyldes i stor grad lavere netto renteinntekter, se figur 2.5. De bokførte tapene lå i første halvår i år på samme nivå som i første halvår i fjor, og utgjorde 2,2 prosent (annualisert) av utlånsmassen. For norske forbrukslånsbanker<sup>6</sup> utgjorde tapene 4,4 prosent, mot 2,3 prosent i samme halvår i fjor. Til sammenligning utgjorde tapene for samtlige norske bankers totale utlån 0,08 prosent av utlånsmassen i første halvår 2023, mot tilnærmet null i utlånstap i samme periode i fjor.

Figur 2.5 Resultatutvikling forbrukslån (inkl. norske foretaks utlån i utlandet)



Kilde: Finanstilsynet

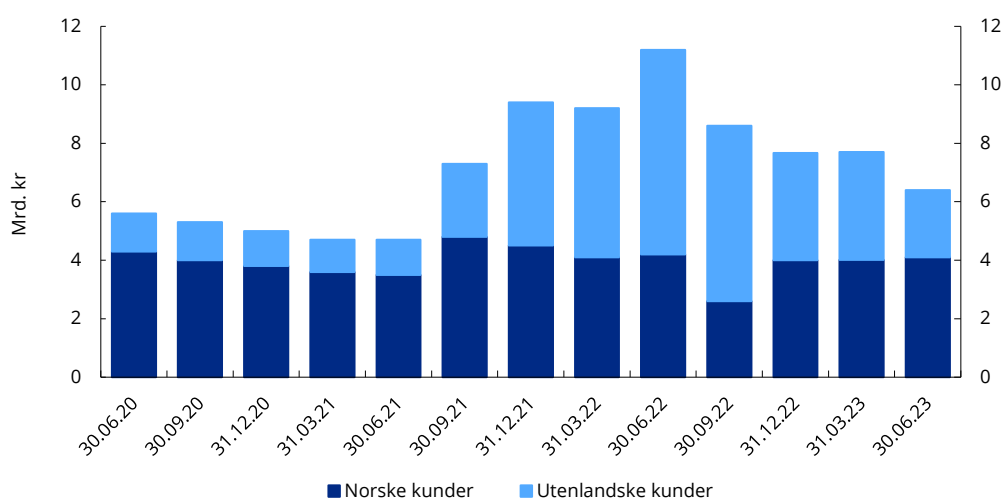
<sup>6</sup> Norske juridiske enheter hvor mer enn halvparten av utlånsporteføljen består av lån uten sikkerhet til personkunder. Ved utgangen av første halvår 2023 besto gruppen av Eika Kredittbank, Instabank, Lea bank og Morrow Bank.

### Salg av misligholdte forbrukslån

Mange av foretakene som tilbyr forbrukslån selger porteføljer med misligholdte lån til finansieringsforetak som har spesialisert seg på kjøp og inndrivelse av denne gjelden. Disse porteføljekjøpsforetakene inngår vanligvis i konsern med inkassoforetak, og har en lang horisont på inndrivningsprosessen. Utlånsporteføljene selges til lavere pris enn pålydende verdi, og de oppkjøpte kravene vil normalt øke utover hovedstolen (opprinnelig gjeld) fordi det påløper høye renter i tillegg til gebyrer og salærer.

Salget av misligholdte porteføljer økte i siste halvdel av 2021 og begynnelsen av 2022 og har ligget på et forholdsvis høyt nivå det siste året, se figur 2.6. Foretakene i utvalget solgte porteføljer til en pålydende verdi av 6,4 mrd. kroner siste tolv måneder frem til utgangen av juni 2023. Av dette var 4,1 mrd. kroner utlån i Norge.

Figur 2.6 Solgte porteføljer av misligholdte forbrukslån siste tolv måneder



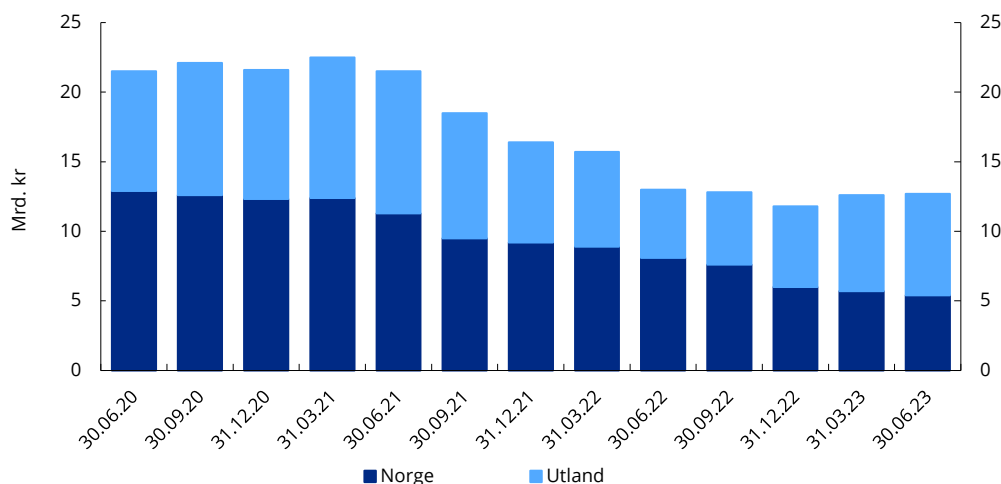
Kilde: Finanstilsynet

Salg av misligholdte lån har ført til at en betydelig andel av volumet av forbrukslån nå ligger i foretak som kjøper misligholdte porteføljer. Misligholdte lån i porteføljekjøpsforetak og i foretak som tilbyr forbrukslån, utgjør til sammen nær 30 prosent av usikret kreditt til norske kunder. Denne andelen har vært stabil de siste par årene. Se også omtale av porteføljekjøpsforetak i del 1.

### Fortsatt høy andel misligholdte forbrukslån

Samlet volum av misligholdte lån for foretakene i utvalget utgjorde 12,7 mrd. kroner ved utgangen av første halvår 2023, se figur 2.7. Av dette utgjorde misligholdt volum i det norske markedet 5,4 mrd. kroner, en nedgang på 2,7 mrd. kroner siste tolv måneder.

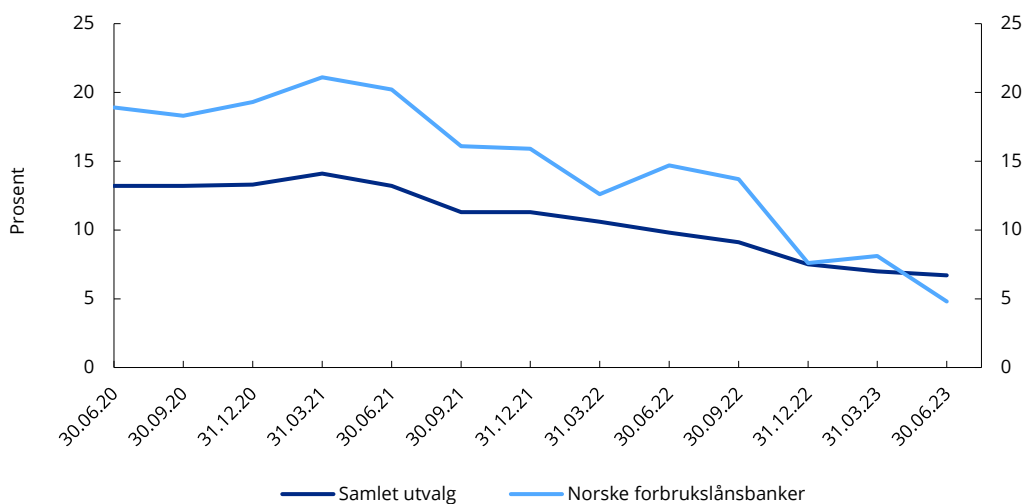
Figur 2.7 Misligholdte forbrukslån (over 90 dager)



Kilde: Finanstilsynet

Foretakenes salg av misligholdte porteføljer har bidratt til en nedgang i andelen misligholdte lån de siste årene i foretak som tilbyr forbrukslån. Misligholdsnivået er imidlertid fortsatt høyt. Ser man på forbrukslån i det norske markedet, var misligholdsandelen 6,7 prosent av utlånsmassen ved utgangen av første halvår 2023, for utvalget samlet. For norske forbrukslånsbanker var andelen 4,8 prosent, se figur 2.8.

Figur 2.8 Mislighold over 90 dager i prosent av forbrukslån i Norge



Kilde: Finanstilsynet



## Kapittel 3 Forbruksgjeld til inkasso

### 3.1 Utviklingen i forbruksgjeld til inkasso

Datagrunnlaget bygger på inkassoforetakenes halvårslige rapportering til Finanstilsynet. Ved utgangen av første halvår 2023 hadde 18 inkassoforetak<sup>7</sup> forbruksgjeld til inndrivelse, noe som er samme antall som ved utgangen av 2022. Forbruksgjeld er gjeld knyttet til kredittkort og gjeld som ikke er sikret med registrert panterett i formuesgode (usikret kreditt). Innrapporterte inkassosaker representerer ikke antall skyldnere, ettersom én skyldner kan ha flere inkassosaker.

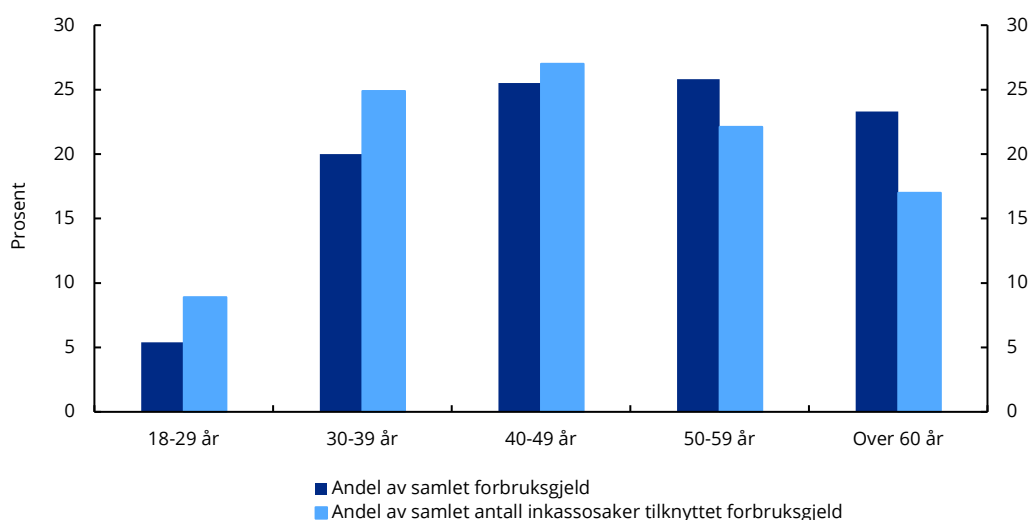
Det var 639 800 inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld ved utgangen av første halvår 2023, en økning på 4 100 (0,6 prosent) fra utgangen av 2022. Sakene utgjorde 10,5 prosent av samlet antall saker til inndrivelse hos alle inkassoforetak i Norge ved utgangen av første halvår 2023.

Misligholdt hovedstol (opprinnelig gjeld) tilknyttet forbruksgjeld var på 33,8 mrd. kroner ved utgangen av første halvår 2023, mot 33,4 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Samlet misligholdt hovedstol til inndrivelse hos alle inkassoforetakene ved utgangen av første halvår 2023 var på 73,0 mrd. kroner, som innebærer at misligholdt hovedstol tilknyttet forbruksgjeld utgjorde 46,4 prosent. Tilsvarende forholdstall ved utgangen av 2022 var på 47,6 prosent.

### 3.2 Sammenstilling av forbruksgjeld og inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld

En aldersfordelt sammenstilling av samlet forbruksgjeld og inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld per 30.06.2023 viser at aldersgruppene 18–29 år, 30–39 år og 40–49 år har en større andel av inkassosakene enn andel av forbruksgjelden, mens aldersgruppene 50–59 år og over 60 år har en lavere andel av inkassosakene enn av forbruksgjelden, se figur 3.1.

Figur 3.1 Aldersfordelt sammenstilling av samlet forbruksgjeld og inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld per 30.06.2023

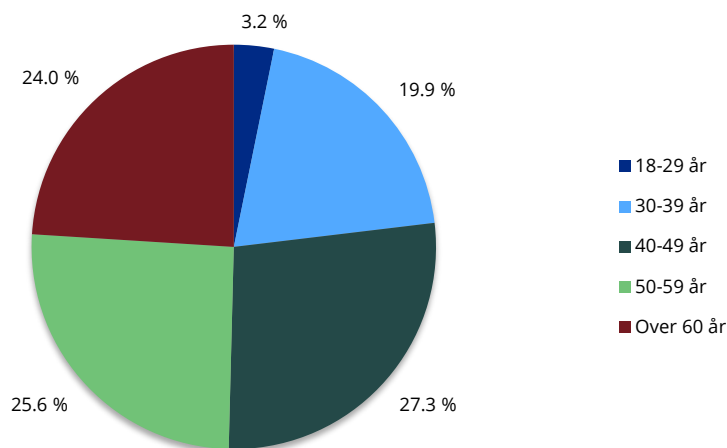


Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

<sup>7</sup> Foretakene er Alektum AS, Aragorn Finans AS, Axactor Norway AS, Collectia AS, Collectio AS, Fordre AS, Gothia AS, Inkassotjenester AS, Intrum AS, Intrum Obligations AS, Kredinor AS, Kreditorforeningen SA, Lowell Norge AS, Orkla Credit AS, PRA Group Norge AS, Sergel Norge AS, Svea Finans AS og Zolva AS.

Misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld og renter) ved utgangen av første halvår 2023 var til sammen på 57,7 mrd. kroner, hvorav påløpte renter utgjorde 23,9 mrd. kroner. Fordeling av misligholdt forbruksgjeld på aldersgrupper viser at aldersgruppen 40–49 år har høyest andel med 27,3 prosent, se figur 3.2.

**Figur 3.2 Misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld og renter) per 30.06.2023, fordelt på aldersgrupper**

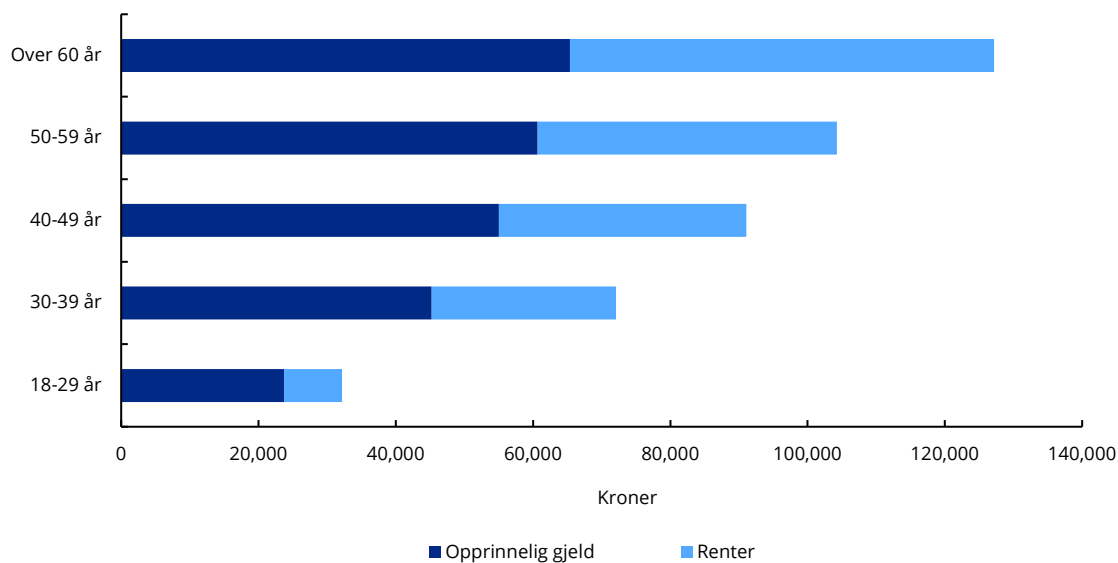


Kilde: Finanstilsynet

Ved utgangen av første halvår 2023 hadde 78,4 prosent av inkassosakene tilknyttet forbruksgjeld vært til inndrivelse mer enn 18 måneder, mot 76,0 prosent ved utgangen av 2022. Andelen av disse sakene var lavest for aldersgruppen 18–29 år med 50 prosent. Aldersgruppene 30–39 år, 40–49 år, 50–59 år og over 60 år hadde andeler på henholdsvis 76, 81, 84 og 85 prosent. Det synes dermed å være vanskeligere å få fullt innbetalt forbruksgjeld, og dermed avsluttet inkassosaker, for låntakere eldre enn 30 år.

Gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld for den enkelte inkassosak ved utgangen av første halvår 2023 var på 90 100 kroner, mot 88 800 kroner ved utgangen av 2022. Aldersgruppen 18–29 år har lavest gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak, med 32 200 kroner, mens aldersgruppen over 60 år har høyest gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak med 127 200 kroner. Andelen av renter i forhold til samlet gjeld er høyest for aldersgruppen over 60 år og lavest for aldersgruppen 18–29 år, se figur 3.3. Dette kan blant annet ha sammenheng med hvor lenge gjelden har vært misligholdt og størrelsen på hovedstol.

Figur 3.3 Gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak per 30.06.2023, fordelt på aldersgrupper

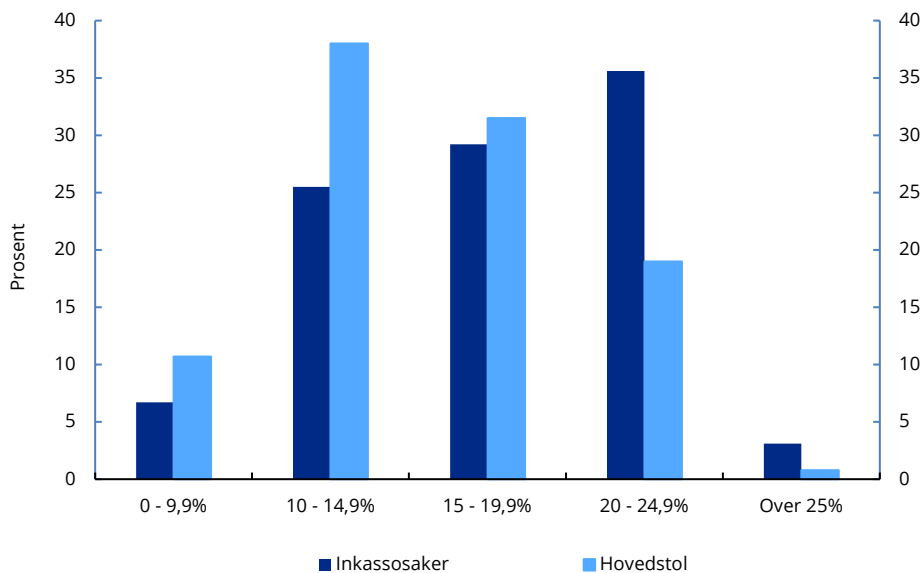


Kilde: Finanstilsynet

### 3.3 Forbruksgjeld til inkasso fordelt på nominelle rentesatsintervaller

Antall inkassosaker tilknyttet forbruksgjeld er høyest innenfor rentesatsintervallet 20–24,9 prosent, mens andelen av inkassosakenes hovedstol er høyest innenfor rentesatsintervallet 10–14,9 prosent, se figur 3.4.

Figur 3.4 Andel inkassosaker og hovedstol tilknyttet forbruksgjeld per 30.06.2023, fordelt på kategorier av nominelle rentesatsintervaller



Kilde: Finanstilsynet

Gjennomsnittlig hovedstol per inkassosak er høyest innenfor rentesatsintervallet 0–9,9 prosent med 84 500 kroner, og lavest for rentesatsintervallet over 25 prosent med 13 500 kroner.

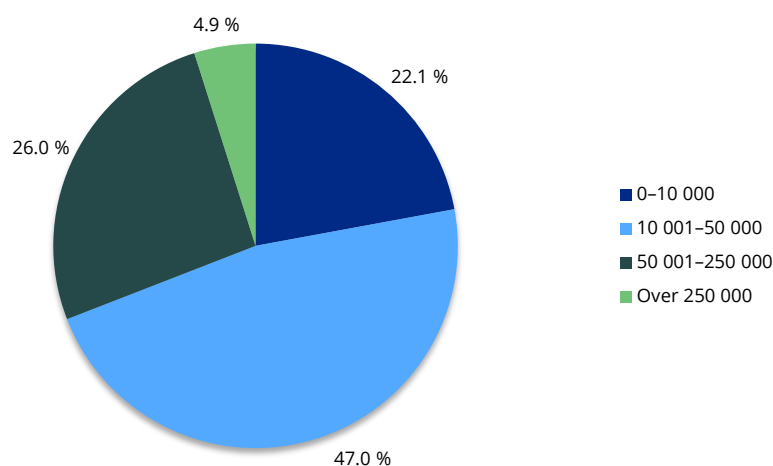
### 3.4 Oppkjøpte krav tilknyttet forbruksgjeld

Finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte forbrukslån, overlater inndrivelsen til inkassoforetak. Innrapporterte tall viser at 343 800 av kravene tilknyttet forbruksgjeld ved utgangen av første halvår 2023 var kjøpt opp. Dette utgjør 53,7 prosent av kravene. De kjøpte kravene representerte misligholdt hovedstol på 18,7 mrd. kroner, som er 55,3 prosent av samlet misligholdt hovedstol tilknyttet forbruksgjeld som var til inndrivelse hos inkassoforetakene ved utgangen av første halvår 2023. Tallene viser en oppgang på 6,8 prosent fra utgangen av 2022 da misligholdt hovedstol var på 17,5 mrd. kroner.

### 3.5 Inkassosaker fordelt på hovedstolens størrelse og alder

En fordeling av inkassosakene tilknyttet forbruksgjeld ved utgangen av første halvår 2023 etter hovedstolens størrelse, viser at nærmere halvparten av kravene er i kategorien med hovedstol mellom 10 001 og 50 000 kroner, se figur 3.5.

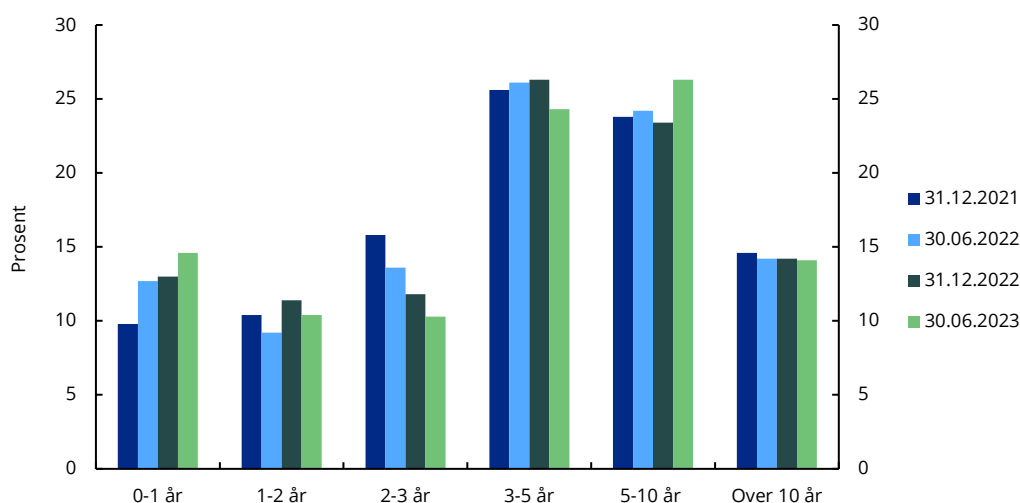
Figur 3.5 Fordeling av inkassosakenes hovedstol tilknyttet forbruksgjeld per 30.06.2023



Kilde: Finanstilsynet

Andelen misligholdt forbruksgjeld til inndrivelse i inkassoforetak hvor hovedstolen er mindre enn ett år (mellom 0 og 1 år), har økt hvert halvår tilbake til utgangen av 2021. Andelen forbruksgjeld hvor hovedstolen er på mellom ett og to år, viser en nedgang sammenlignet med utgangen av 2022. Det samme gjelder for andelen forbruksgjeld hvor hovedstolen har vært til inndrivelse mellom to og tre år, se figur 3.6.

Figur 3.6 Hovedstolens alder tilknyttet forbruksgjeld



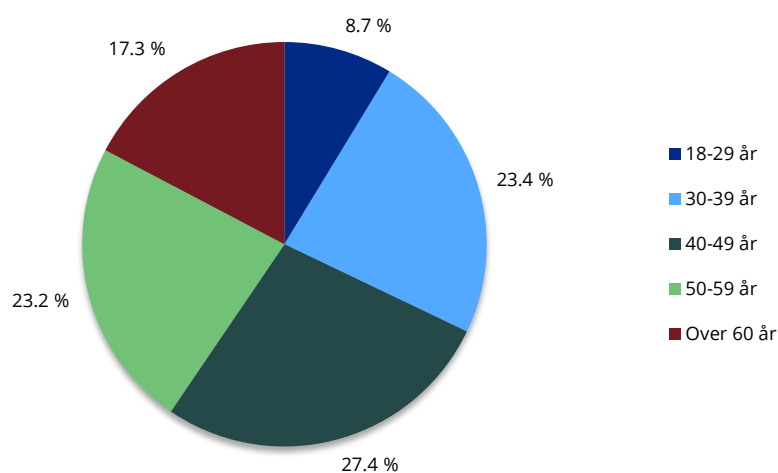
Kilde: Finanstilsynet

### 3.6 Utleggsforretninger og andel av saker med intet til utlegg

Når inkassoforetak sender utleggsbegjæring på vegne av fordringshaver, innebærer dette at namsmannen undersøker om skyldner har eiendeler det kan tas pant i eller om vedkommende har rom i sin inntekt til lønnstreck. Dersom det ikke er noe å ta utlegg i, blir resultatet "intet til utlegg". Inkassoforetakene har i løpet av siste tolv måneder sendt utleggsbegjæring på 96 400 saker tilknyttet forbruksgjeld. For 34 400 av disse, ble resultatet av namsmannens utleggsforretning "intet til utlegg" (35,7 prosent).

Avholdte utleggsforretninger i løpet av de siste tolv måneder viser at det er skyldnere i aldersgruppen 40–49 år som har høyest andel utleggsforretninger med resultat "intet til utlegg", med 27,4 prosent, se figur 3.7.

Figur 3.7 Utleggsforretninger i løpet av siste tolv måneder med resultat "intet til utlegg", fordelt på aldersgrupper



Kilde: Finanstilsynet

**FINANSTILSYNET**

Revierstredet 3  
Postboks 1187 Sentrum  
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00  
post@finansstilsynet.no  
finansstilsynet.no

